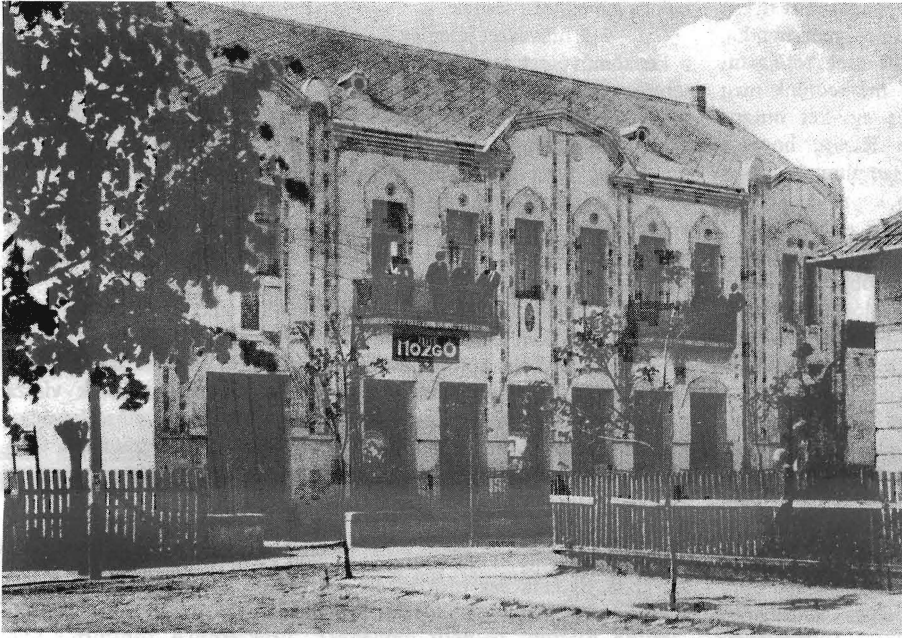

Rákosliget

1995. november

I. évfolyam 4. szám

Régi képeslapokat ad ki reprint kiadásban az Önkormányzat a honfoglalás 1100. évfordulójára. A Művelődési és Tájékoztatási Bizottság kezdeményezésére megjelenő, a kerületet alkotó egykori községek nevezetességeit bemutató sorozat kilenc darabja közül az egyiken a volt Maros mozi, az egykori szálloda és kávézó épülete látható.

E lapszámunk a
Csaba - Liget
Alapítvány
támogatásával
készült.

A Rákosligeti Polgári Kör felhívása

Mindazok részére, akik kerületünkben laknak, és szeretnének bemutatkozni képző- vagy iparművészeti alkotásaikkal, kiállítást rendezünk a Rákosligeti Községi Házban 1995. december 5-14. között.

A kiállításra műveiket azok küldjék el, akik kerületi kiállításon eddig még nem vettek részt. A kiállítás színvonala érdekében a munkákat szakmai zsűri is meg fogja tekinteni.

A művek beadásának időpontja: 1995. november 27.

A megnyitó időpontja: 1995. december 5. 18.30 óra.

Kérjük tehát mindazokat, akik akár hivatásos, akár műkedvelő módon dolgozva alkotásokkal rendelkeznek, küldjék el azokat a kiállításra.

RÁKOSLIGETI POLGÁRI KÖR

Minden kedves olvasónknak
BÉKÉS KARÁCSONYT és BOLDOG ÚJ ÉVET
kívánunk!

A Hősök terei iskola pályázati felhívása

Mivel a tavasszal meghirdetett pályázati felhívásra beérkezett pályamunkák közül nem sikerült választani, így a Hősök Terei Általános Iskola ismét pályázatot hirdet az iskola névválasztására. A javaslat lehet híres ember neve vagy fantáziánév egyaránt. Kívánatos lenne, ha a név az intézmény énekzene, informatika-számítástechnika profiljához alkalmazkodna, esetleg kötődne Rákosliget területéhez, történelméhez.

A választás legyen egyedi, ötletes!

Híres emberhez kötődő név esetén személyes kapcsolata legyen Rákosligettel, személyisége legyen olyan, hogy diákjaink előtt példaképként állhasson.

A pályázat tartalmazza a javaslat indoklását és esetleg a névhez kapcsolódó jelvény és zászló tervét is!

A legsikeresebb pályamunkákat a Szuper Suli Alapítvány pénzzutalomban részesíti.

Benyújtási határidő: 1995. december 10.

A pályázat nyílt, azon bárki résztvehet. Leadni lezárt borítékban, névvel, pontos címmel ellátva a Hősök tere 19-20. sz. alatti épületben a titkárságon lehet.

BELLA TIBOR
igazgató

Csatangolások...

Ádámffy Pál barátomat rajztanári tevékenységén keresztül ismertem meg még a 70-es években. Tanítványai munkáiból láttam kiállítást a Dózsa Művelődési Házban. Érdekes, színvonalas kiállítás volt, hagyományos és kísérletező jelleggel egyaránt. Ez a gyermekrajz anyag bizonyította, hogy egy jó felkészültségű és biztos pedagógiai érzékkel rendelkező rajztanáról van szó.

Azután múlt az idő, s még ugyanezen évtizedben a nagyvisnyói úttörőlaborban voltam feleségemmel, aki szintén pedagógus, és Palival egy iskolában tanított, s tanít ma is. Egy kissé ideges mozgású, ruganyos léptekkel járó embert láttam, aki valahogy alacsonyabb termete ellenére is felhívta magára figyelmemet. Érzékeny, mindenre reagáló alkatnak tűnt, ami később igazolást is nyert. Kérdésekre - hisz' még nem tudtam, kiről van szó - feleségem mondta, hogy rajztanár kollégája, Ádámffy Pál az illető. Itt csak sétálgatni láttam őt egyik kollégájával, de akkor még nem ismerkedtünk meg személyesen. Később persze ez is megtörtént, és egy-két buszos pedagógus kiránduláson mindketten résztvettünk. Kisült, hogy a magyarországi műemlékeknek - várak, kastélyok, templomok, stb. - nagy ismerője. Ez azt jelentette, hogy mélyreható képző- és építőművészeti kultúrával is rendelkezik. De hát mi kell a művészethez? Érzékenység, kultúra és természetesen bizonyos szakmai ismeretek, vagyis az a három dolog, amiről eddig beszéltem. Később, mikor már többször találkoztunk, s néhány munkáját is láttam, valószerű, többek között én is biztattam, hogy fessen, rajzoljon, próbáljon bekapcsolódni kerületünk képzőművészeti életébe. És ennek a bekapcsolódásnak fényes bizonyítéka ez a mai kiállítás is.

"Gyermekkoromban sokat csatangoltam szülővárosom, Szentes határában, a Tisza holtágai között, ártéri erdeiben. Életre szóló élménnyé vált a természet szeretete" - írja Pali egyik önvallomásában. És mit látunk a falakon? A csatangolást, a természet szépségét, annak szeretetét. A képek sugárzásában szinte feloldódnak a falak, s mi a természetben érezzük magunkat. A napsütés, a szellő, a fű vagy avar illata is benne van e képekben még akkor is, ha mindezt csak szemünkkel érzékeljük. A nyugtalan csatangolás és a csendes szemlélődés együttese teremti talán a képek vibráló feszültségét. Finom tónusok, színskálák és a felismerés örömeiből fakadó lendület

A rákosligeti evangélikus közösség templomépítése

A helyi evangélikus közösség Rákoskeresztúrhoz tartozik, de kezdettől törekedett saját templom építésére. Kovacsócs János buzgó postatisztviselőn keresztül - aki a rákosligetiek első gondnoka, majd felügyelője lett - tartotta a kapcsolatot az anyaegyház lelkészével. A rákosligeti fiókegyház jóváhagyása 1906-ban történt meg, amikor Noszko István Lajos lett a kerületi lelkész. Ezzel új korszak következett el a Rákosligeten lakó evangélikusok életében.

Bár a Munkás Otthon Szövetkezet 1906-ban megszavazta a 480 négyzetméter nagyságú telket a XIX. utcában templomépítés céljára, csak 1927. szeptember 9-én tudta dr. Payor Ákos felügyelő bejelenteni, hogy "végre a telek a fiókegyház nevére bekebelezetett", s az egyháznak már csak be kell kerítetnie. Az egyházmegye 1930-ban foglalkozott a ligetiek szándékával, s a közgyűlésen azt jóvá is hagyta. A templomalapra összegyűlt 12.000 pengő, és Sándy Gyula műegyetemi tanár kiszámította, hogy ha nem csinálnak meg mindent - például a padlózatot, a szélfogó ajtót -, akkor 15.000 pengőből is felépíthető. 1931. december 5-én Sándy meg is kapta a megbízást.

1932. június 5-én Blatniczky Pál főesperes tette le az

jellemzi a képeket, a grafikák viszont átgondoltan visszafogottak, racionálisabbak. Mégis érezni, hogy ugyanannak a kéznek születtei.

Stílusában a hagyománytisztélet, kissé az elődök látásmódja érvényesül. Beszélgetésünk folyamán kitűnt, hogy a nagybányaiak, valamint Tornyai János és Nagy István nagy hatással voltak munkásságára. Szereti Cézanne-t és van Gogh-ot. Mindez érződik is a képeken, de nem másolási vagy utánzási jelleggel, hanem szintézisként így Ádámffy stílussá gyúrva át a különböző, de mindenképpen a természetből kiinduló stílusirányzatokat. Igaz, ez a piktúra bizonyos értelemben talán nem nevezhető igazán modernnek. Kissé múltba feledkező, bár a jelent ábrázolja. De őszinte. És ez a legfontosabb. Hiszen jó mű csak abból születhet, ha a bennünk lévő, magunknak érzett gondolati és érzelmi töltést fejtegetjük ki lehetőleg maradéktalanul. Ez érvényesül a kiállított munkákon is. A kóborlások, a műemlékek szeretete, a táj szépségének átélése mintegy alapja a témának és a megjelenítésnek.

A művészet jelenleg a decentralizáció felé halad. Legalább is a képzőművészet igen. A modernizmus gyengülésével a múltból és természetből merítés is kezd felszínre kerülni. Az avantgard ugyan megy a maga útján, de mellette sokféle felfogás létezik. Ádámffy Pál is egy a sok közül. Még nem dönthető el, hogy ez a sokféleség a századvég természetes velejárója-e vagy sem - hisz már több neokorszakot értünk meg, s lehet, hogy a hagyományok felelevenítése vagy a természetből való merítés lesz az egyik kiindulási alap a XXI. század képzőművészetében. Persze ennek minősítése majd az utókor feladata lesz.

Bár képzőművészeti kiállításon vagyunk, úgy érzem, néhány szót szólnom kell Pali tanári tevékenységéről is. 1970-től a szegedi tanárképző főiskola diplomájával a kezében tanít kerületünkben, a Kép utca 14. sz. alatti általános iskolában. Szívesen emlékszik vissza tanárai közül Fischer Ernőre, Vinkler Lászlóra és ifj. Lelkes Istvánra. Erdész szeretett volna lenni, s végül rajztanár lett. Tanítványai több országos és nemzetközi pályázaton értek el kiemelkedő eredményt. A munkák egy részét én is láttam, s azok valóban színvonalasak voltak. A gyermekek tanítása és nevelése is szép és izgalmas feladat, Palit ez mégsem elégtette ki teljesen. Ezért fogott pasztellt a kezébe, és ment a fák közé. És nemcsak ifjúkorának soproni erdei, de a Nógrád megyei Hont ártéri és hegyvidéki tájai is befogadták őt.

PARRAG EMIL

alapkövet, és októberre elkészült a templom - a már említett hiányosságokkal -, amelyet 1932. november 20-án Raffay Sándor püspök szentelt fel. A gyülekezet nőegylet tagjainak áldásos munkája, gyűjtése nyomán két harangot is öntettek: Szlezák László öntötte 1936-ban.

KOVÁCS ISTVÁN

A Szalon első vendégei

Művészeti Szalon elnevezéssel új programsorozatot indított a Rákosligeti Közösségi Ház a művészetek kedvelői számára. A Szalon negyedévente nyújt bemutatkozási lehetőséget a különféle művészeti ágak művelőinek.

Első alkalommal, november 7-én este Ádámffy Pál festőművész kiállítását tekinthették meg az érdeklődők, amelyet Parrag Emil nyitott meg (gondolatait Csatangolások... címmel fentebb olvashatják). A megnyitót követően a Bartók Béla Zeneiskola Liget Kamarazenekara adott koncertet Hlács Gusztáv vezetésével. Corelli, Händel, Albinoni és Britten műveit hallgatva arra gondoltam, milyen jó, hogy immár itt, Rákosligeten is van lehetőségünk színvonalas zenei programokat látogatni - legyen az akár az elmúlt évszázadok, az elmúlt évtizedek vagy éppen a jelenkor zenéje.

-CSB-

Rákosliget története IV.

Az oktatás további fejlődését szolgálta az 1904-ben megnyílt magán polgári iskola, melyet Kovács István tartott fenn. A Munkás Otthon Szövetkezet támogatta, üresen álló lakást adott át erre a célra. Az iskola 1909-ig működött.

1900-tól sorra alakultak a különféle társadalmi szervezetek: a Munkás Otthon Társaskör (1900. július 11.), melynek elnöke Kürschner Jakab, a Dal- és Zenekör Klampfer Károly és Kluszka Ferenc vezetésével, a Munkás Otthon Ifjúsági Kör (1900. augusztus 29.), melynek Becker Aurél volt első elnöke, a Munkás Otthon Polgári Köre (1901). 1902-ben alakult meg a helyi futballcsapat, fő támogatójuk Mártha György volt (1912-ben beolvadtak a RAC-ba).

1905-ben felépült a Rákosligeti Sport Club épülete a XV. utcában. A mai sportpálya nyugati végén hatalmas gödör volt a sóderkitermelés következtében, kezdtek már szeméttel is feltölteni. A tereprendezést és az építést egy 10 fős részvénytársaság végezte, fejenként 1.000 koronát ajánlva fel e célra. A társaság tagja volt többek között Jahn Viktor, Ürge Károly, Sztanek Pál, Kundráth Gyula.

1907. július 1-jén tartotta alakuló ülését a nagyközségi képviselő-testület. Ekkor választották meg községi bírónak Szabó Endre író-műfordítót.

1908 nagy eseménye volt a vándormozi látogatása a Fackh téren. Az áramot egy gőzgép hajtotta generátor adta, a zenei aláfestést egy nagy tölcserű gramofon.

1909-ben tárgyalások kezdődtek a Phöbus Rt-vel a villanyvilágítás kiépítése ügyében, melyek eredményeképpen 1912. június 1-jén kigyúltak a fények a ligeti házakon, utcákon.

A község első temetőjét Cinkota határában, az alszegi öreghegyi szőlők helyén nyitották meg, a temetkezési vállalkozó Grünfeld Alajos volt. 1909-ben már új temetőt kellett kijelölni. Ekkor már a halottakat nem otthon ravatalozták fel; a Rákos mentén először Rákosligeten épült halottasház erre a célra.

Miután Kovács István elköltözött Rákosligetről, megszűnt a polgári iskola. Egy helyi polgár folytatta volna Kovács munkáját, de ahhoz a képviselő-testület nem járult hozzá, mivel a község maga akart polgári iskolát létrehozni. 1909. május 31-én kezdtek hozzá a szervezéshez, 5% pótdadó kivetésével. A tandíj a ligetieknek 60 korona, idegeneknek 80 korona volt. A Szövetkezet átengedte használatra a XI. utca 12. sz. üres házat, s szeptembertől itt indult az első tanév. A polgári iskola iskolaszékének vezetője Kürschner Jakab lett, aki küldöttséget szervezett, államsegélyért folyamodott, amelyet meg is kaptak. Szeptemberben kibérelték még a XIV. utca 3. sz. házat is, így négy tanteremben kezdődhetett meg a tanítás. Az iskola igazgatója ekkor Békássy Lajos volt.

A község tervezte az elemi iskolával szemközt új iskolaépület felépítését a polgári iskola számára, de anyagi okokból ez nem sikerült. A tanulók létszáma azonban tovább növekedett, ezért 1910-ben a XV. utca 15. sz. házat is bérbe vették.

A község 1910-ben egy 1000 kötetes könyvtárat kapott ajándékba az államtól.

Ebben az évben készült el Francsek Imre munkája, a Rákos-patak melletti *Ilona* uszoda (Francsek lányát hívták Ilonának). Ezt megelőzően csak a Rákoskeresztúr határában, a Corhus család majorjában lévő halastóban lehetett fürdeni.

Ugyancsak 1910-ben készült el a IX. utcában Czeizler Lajos modern kávéháza és 12 vendéget befogadó szállodája, amely azonban nem sokáig működött.

1911-ben a község megvette a Munkás Otthon Szövetkezet VIII. utca 2. sz. alatti irodaházát, s átalakították községházává. A XVII. utca 1. sz. házat pedig megvették jegyzői lakásnak. E beruházásokat a község 80.000 korona hitel felvételével tudta megvalósítani, melynek törlesztési ideje 50 év volt. Mivel a polgári iskolában már 229 gyermek tanult, egy újabb - immár a negyedik - épületet vették bérbe a XVI. utca 10. sz. alatt.

(Folytatjuk)
DR. DOMBÓVÁRI ANTAL

Ligeti hírek

"Kicsi ez a ház, de ez jobb gond, mintha üresen állna." E szavakkal köszöntötte a népes vendégsereget Prém János, a Rákosligeti Közösségi Ház igazgatója az október 21-én megrendezett *Törzsvendégek Bálja* megnyitásakor. Munkatársai nevében is üdvözölte mindazokat, akik naponta, hetente, havonta vagy évente egyszer el-ellátogatnak a négy évvel ezelőtt, 1991 őszén megnyitott közösségi ház egy-egy programjára.

* * * * *

Az Önkormányzat Képviselő-testülete a rákosligeti sportpálya melletti terület egy részét öt évre, 2000. június 30-ig a 264. sz. Hunyadi János Cserkészcsapat ingyenes használatába adta.

A cserkészek 1992 tavaszán kaptak engedélyt, hogy a pálya mellett egy faházat állítsanak fel cserkészotthon céljára. Az építés költségeit - több mint 750.000 Ft - 13 intézmény, az Önkormányzat és 237 magánszemély adományaiból fedezték. A használatbavételi engedélyt ez év elején kapták meg, öt éves időtartamra. Ehhez igazodva döntött úgy a testület, hogy az épülethez tartozó földterület ingyenes használatát is öt évre biztosítja.

* * * * *

Életveszélyessé vált a IX. utca 2-4. sz. alatti - egykor a Maros mozinak otthont adó - épület tetőszerkezete és tűzfala. A legutóbbi becslés szerint a tető teljes felújítására majd 4 millió Ft kellene. A legszükségesebb, az életveszély elhárítását célzó azonnali munkák elvégzésére - a Képviselő-testület jóváhagyásával - 604.500.- Ft-ot fordít még az idén a LAKÁS 17 Kft.

-CSB-

Rákosliget

A RÁKOSLIGETIEK LAPJA

KIADJA: DATUS BT
FELELŐS VEZETŐ: TAKÁCS LÁSZLÓ
FŐSZERKESZTŐ: DOMBÓVÁRI CSABA
SZERKESZTŐSÉG: 1171 BUDAPEST, SZIGETCSÉP UTCA 108.
LEVÉLCÍM: 1172 BUDAPEST, I. UTCA 23.
NYOMTATÁS: DATUS BT NYOMDAJA

A RÁKOSLIGETI KÖZÖSSÉGI HÁZ

novemberi-decemberi programjai közül az alábbiakra szeretnénk külön is felhívni figyelmüket:

KONCERTRAJONGÓK, FIGYELEM!

Igazi "zenei csemegékkel" várjuk az év hátralévő pénteki napjain KONCERTKLUBUNK kedves vendégeit. Lássuk a menetrendet: november 24-én a "szájerfliben" iskolát teremtő FERENCZY GYURI és együttese, a HERFLI DAVIDSON muzsikál; december 1-jén a legendás BILL, vagyis a DEÁK BILL BLUES BAND a vendégünk; december 8-án a vérpezsdítően jó rockot játszó BULDÓZER lép fel (őket valamikor XL SISTERS-ként ismerte a közönség); december 15-én a rock keményebb változatát ígéri a BOMBER csapata; december 22-én a mindig jókedvet varázsló FRAGILE SHOW látható és hallható; végül december 29-én WASZLAVIK LACIÉ a színpad, akit "GAZEMBER" néven is becéznek, mellesleg Kelet-Európa rocksámánja. A koncertek 21 órakor kezdődnek!

A decemberi műsornaptár a SZILVESZTEREN kívül két NOSZTALGIA TÁNCSTETET kínál hűsége látogatóinak: 2-án a BEAT BOX, 16-án a FUNNY FAMILY muzsikál. Ezekben a szombatokon este 7 órakor nyitjuk a kapukat. Kérjük, ne feledkezzenek meg az előzetes asztalfoglalásról! Telefonszámaink: 256-0267, 256-5445, 258-0518

GYEREKEKNEK!

BÁBSTÚDIÓ - Aki szeretne velünk bábszínházat játszani, jöjjön el minden szombaton 8-12 óráig a Közösségi Házba, ahol megtanulható a bábkészítés, a bábmozgatás, a bábszínház minden TITKA. Szeretettel várjuk a 9-13 éves gyerekeket! Hozzájárulás: havi 800.- Ft. Stúdióvezető: Simándi Anna bábművész. Jelentkezni folyamatosan lehet!

JÁTSZÓHÁZ - Elsősorban óvodásoknak és alsó tagozatosoknak! Körjátékok, kézműves-foglalkozások, tánc és más gyerekprogramok, meglepetések minden szombaton 10.30-12 óráig. Belépődíj: 50.- Ft/alkalom. Kiemelt programjaink: december 2-án a LEGÓ együttes "Meseország" című zenés műsora, majd jön a MIKULÁS! December 16-án HUZELLA "GARABONCIÁS" PÉTER karácsonyi műsora. A kiemelt programok belépődíja: 100.- Ft. Játszóházvezető: Kovácsné Erdélyi Ágnes és Zollai Veronika

Iskola az erdő közepén

Szeptember 29-én délután 3 óra tájéka szokatlanul nagy forgalom volt a rákosligeti vasútállomás környékén. Szinte bedugult a közlekedés. Az állomás peronján várakozók száma egyre nőtt. Végre megérkezett a vonat. Gyerekek szálltak le róla, mosolygós arcú, hátizsákos gyerekek. A Hősök terei iskola 102 alsó tagozatos tanulója érkezett meg Rárópusztáról, az ötnapos erdei iskolából.

Rárópuszta a szlovák határ közelében, a Cserhát dombjai között meghúzó aprócska település. Az itt működő Gyermek- és Ifjúsági Táborban kaptak szállást az erdei iskolába érkező 3-4. osztályos gyerekek. Innen indultak el természetbúvár túráikra, hogy megismerjék az őszi erdőt, megfigyeljék az Ipoly természeti környezetét, a víz, a szél természetformáló erejét.

Ellátogattak a világörökség részét képező Hollókőre, jártak Szécsényben is, ahol megnézték a Kittenberger Kálmán kiállítását. Nagy élmény volt a salgótarjáni kirándulás. A Bányamúzeumban csodálkozó figyelemmel ismerkedtek meg a bányával, a bányászok életével, az öblösüveggyárban ámulva nézték az üvegyártás folyamatát. Otthagyták lábnyomukat az ipolytarnóci ősmaradványok közelében is. Amikor pedig éppen "otthon" voltak, akkor csillagvadászatra, tábori "Ki mit tud"-ra, természetismereti vetélkedőre készülődtek. Nagyon gyorsan teltek a napok, de nem nyomtalanul. Iskola volt ez a javából, rengeteg ismeretet szereztek ott a természetről, a múlttól, a környező világról és - ez sem elhanyagolható! - egymásról.

Az erdei iskolai program egyre népszerűbb országsszerte. Most mi is megtapasztaltuk hasznosságát. Jó lenne, ha a következő években is megvalósíthatnánk ezt a programot, szeretnénk, ha ez hagyománnyá válna.

Néhány részlet a 4. z osztályosok fogalmazásaiból:

Szeptember utolsó hetében indultunk Rárópusztára, az erdei iskolába. Amikor odaértünk, nagyon csodálkoztam, mert nem volt tanterem.

Amikor elindult a vonat, azonnal enni kezdett mindenki. Csak én nem ettem, egyre a szüleimre és a nagytesómra gondoltam.

Hosszú, nehéz út után tárult elénk az őstenger, tele hullámfodrokkal és furcsa nyomatokkal.

Nekem legjobban Hollókő tetszett. Piroska néni beöltöztetett két negyedikes kislányt az ottani népviseletbe. Én is szívesen beöltöztem volna.

A Bányamúzeum maga a csoda.

4 km-t gyalogoltunk, de megérté.

Zsuzsi nem akármilyen, hanem bányaló volt.

Egyszer csak az őskorban találtuk magunkat. A lábnyomok is tetszettek, bár szerintem nem igaziak.

Minden jó volt, de az volt a legjobb, hogy én voltam a bányász bácsi kedvence.

Mások halomra hordták a gombát, míg én egyet sem találtam. Megálltunk egy kicsit pihenni, lenézek a lábam elé: Nicsak, az orrom előtt ezer gomba hever, csak nem vettem eddig észre.

Sokat meséltek a bányarémekről, de mi túl okosak voltunk ahhoz, hogy elhiggyük.

Szívesen maradtam volna még!

Haza sem akartam jönni, de mikor beért a vonat, boldogan ugrottam a szüleim nyakába. Anyuci ünnepi ebédet csinált.